No. 59. 1848. TE ZEGELEN

VLISSINGSCHE COURANT.

Woensdag 17 Mei.

De uitgave dezer Courant geschiedt geregeld driemaal per week. De prijs van het abonnement is voor drie maanden f 2,25, en franco per post f 2,50. Advertentien worden geplaatst a 10 Ct. de regel, uitgezonderd Huwelijks-, Geboorte- en Doodsaankondigingen, waarvan de prijs van 1 tot 6 regels f 1,20 is, en voor elken regel daarboven 20 Ct., behalve 35 Ct. zegelregt voor iedere plaatsing. Men abonneert zich bij alle Boekhandelaren en Postdirecteuren in het Rijk. Brieven franco.

NIEUWSTIJDINGEN.

ITALIE.

— Het bombardement van Messina wordt hardnekkig voortgezet. Het Napelsch bestuur maakt een forschen aanslag tegen Sicilië gereed. Te Napels heeft eene hevige volksbeweging plaats gehad ter verandering van het ministerie, dat gedeeltelijk zijne demissie heeft genomen. « Ongelukkiglijk, zegt een radicaal blad, is het niet het ministerie, dat veranderd, maar de koning, die opgeknoopt moest worden."

DUITSCHLAND.

BERLIJN, den 11. Mei. De berigten uit Posen worden dagelijks onrustbarender; het zijn geen geregelde veldslagen meer, waarvan men verneemt, maar moord en verwoesting in menigte, vervolgd van plundering. Van weerszijden is de verbittering groot en geeft zich lucht door het plegen der grootste wreedheden.

— De *Breslauer Zeitung* berigt omtrent het leger der insurgenten dd. 4. Mei. De insurgenten zijn tusschen Miloslaw en Wreschen door het 5de legerkorps, onder bevel van generaal *von Colomb* en met medewerking der generaals *von Wedell* en *von Blumen* heden nacht in den rug aangetast en totaal verslagen. Bij de 4000 insurgenten bleven op het slagveld en meer dan 3500 gewonden zijn naar Miloslaw gebragt, waarvan misschien geen 200 meer zullen herstellen. Ook eenige honderden soldaten zijn op het slagveld gebleven.

— De Koning van Zweden heeft in zijne kennisgeving zijn leedgevoel uitgedrukt over het intrekken van Pruissische en andere bondstroepen in het hertogdom Sleeswijk, en beroept zich daarop, dat zijne staten een regt hebben, om aan besluiten deel te nemen, welke het lot van het Noorden betreffen, en waaruit gevallen voor het behouden van het staatkundig evenwigt kunnen geboren worden. Daarom acht hij de door hem genomen maatregelen, waartoe hij door den wensch des konings van Denemarken aanleiding had gevonden, noodzakelijk. Het staat niet aan hem de strijdvraag over Sleeswijk te beslissen, daar het bezit van dat land aan de Deensche kroon, door andere mogendheden is gewaarborgd, die zich bereids ter bemiddeling hebben aangeboden, en slechts na overeenstemming van deze kan hij zich over de zaak uitlaten. Mogt echter de strijd de grenzen van Sleeswijk overschrijden, en Duitsche Bondstroepen andere provinciën van de Deensche monarchie betreden, zoo zou hij zulk een aanval tegen de onafhankelijkheid van een naburigen staat en bondgenoot niet als stilzwijgend aanschouwer kunnen aanzien en in de gevaren, welke daaruit voor de zekerheid zijner eigene staten kunnen voortvloeijen, genoegzamen grond vinden, om een armeecorps naar Funen of een ander Deensch eiland (van Jutland is dus nog geene sprake) te zenden, om zich bij de deensche strijdmagt te voegen en wel tot een zuiver verdedigend doel, ter verhindering van elken inval of landing van duitsche bondstroepen. — Daartoe zal een eskader van Karlskroon uitloopen, en een troepencorps aan de grenzen zamengetrokken worden, welker verdere bestemming van de omstandigheden zal afhangen.

In Kopenhagen begrootte men dat hulp-corps op 20,000 man.

In Gottenburg liep het gerucht, dat ook Pruissische troepen verwacht worden; doch dit is nog slechts een gerucht.

ENGELAND.

— Te Liverpool heeft onlangs de openbare verkoop van het mobilair der in Dundrumbaai verongelukte kolossale stoomboot *Great-Britain* plaats gehad, en eene buitengemeene belangstelling verwekt. Uit de volgende bijzonderheden laat zich beoordeelen welk eene uitgestrektheid dat schip gehad heeft, en hoe ruim het van alles voorzien was: uit de kajuiten en verdere slaapplaatsen werden verkocht 228 haren matrassen, 406 vederen hoofdpeluwen, 588 dekens, 1556 handdoeken, 970 linnen lakens, 513 bedgordijnen, 156 tafellakens, 23 canapékussens, 85 geverwde ladetafels, 116 kleedspiegels, 88 geverwde kisten, eene menigte eikenhouten eettafels, vloerkleeden, matten enz. De voorraad van porcelein, glaswerk, tafelgereedschap, kamerspiegels enz. was alles naar evenredigheid, en toch was dit verkochte nog op ver na niet alles wat zich in het schip bevonden had, naardien veel daarvan in de schipbreuk is verongelukt. Ofschoon vele artikelen door gebruik en behandeling zwaar geschonden waren; belette dit niet dat de gegadigden daarvoor hooge prijzen besteedden.

FRANKRIJK.

— De toestand van Parijs is voor het oogenblik tamelijk geruststellende. De kleinhandel lijdt nog wel zeer door de omstandigheden, maar in den groothandel openbaart zich meer vertrouwen, begint het geld gereeder te vloeijen. De beurs is ook veel williger. De mogelijkheid van eene tusschenkomst in Italië schrikt zelfs niet af; ja men zou die als eene gunstige afleiding beschouwen. De inval zou een soortgelijke als die van 1831 in België zijn.

(De tijdingen uit Rome luiden nog zeer ongunstig: het gezag des pausen wordt blijkbaar miskend; hij en de kardinalen worden door eene hevige partij op het naauwste bewaakt, en de bekende *Ciceruacchio* is de ware meester der stad.)

— Men spreekt van een decreet van algemeene amnestie, waarin de voormalige ministers van *Lodewijk Philips* zouden begrepen worden.

— Te Lyon bestond reeds van het begin der omwenteling een gewapend corps, dat den naam van *Voraces* had aangenomen. Het was uit werklieden der voorstad Croix Rousse zamengesteld en vormt thans eene welgeorganiseerde zelfs met geschut gewapende magt van 10.000 man. Zij worden door het bestuur betaald en oefenen eene soort van policie; zoodra zich b. v. het gerucht verspreidt, dat er in eenige woning wapenen verborgen zijn, doen zij geregelde huiszoeking. De orde is door hen nog wel niet gestoord, maar met dat al boezemt hun bestaan den vreedzame ingezetenen nog al eenige ongerustheid in, en de generaal *Gemeau*, die den generaal *Bourjolly* in het bevel over de militaire divisie waarin Lyon ligt, vervangen heeft, moet hun verklaard hebben, dat hij hen niet langer zou kunnen dulden. Men zegt, dat zij geweigerd hebben zich te ontbinden, en van hunnen kant geëischt hebben, dat de troepen zich verwijderen zullen.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE, den 11. Mei. Ziedaar ons om weder in eene nieuwe crisis vervallen! Het behoud heeft bij de bezadiging der natie lucht geschept, en men kan vragen: hoe veel verder zijn wij thans dan den 25. Maart? Toen kwam de heer *Schimmelpenninck* de opening geven dat hij aan den Koning voorgesteld had eenen regeringsvorm « geschoeid op de leest der Britsche constitutie" in te voeren; heden kwam de heer *Schimmelpenninck* openen dat hij zich met het op de Britsche constitutie geschoeide ontwerp der vijf heeren niet vereenigen kon! Zulk Chineesch-schimmenspel zou grappig wezen, bijaldien het minder verontwaardigend was, zóó de rust der natie op het spel te zien zetten. En dan heeten zij vertegenwoordigers des volks, zij die zulke taal komen voeren als de heer *Verwey-Mejan*, die de ministers verzoeken wilde *zich nog eens te bedenken!* Hadde een man ook maar van het minste karakter zulke taal gevoerd, men zou ze als de bitterste persiflage van de weifelmoedigheid en de karakterloosheid, die onze ministers plegt te kenmerken, hebben kunnen beschouwen! In de belangrijkste oogenblikken van een volksleven, verklaren ministers, de hoogste raadslieden der Kroon, in eene plegtige vergadering der Staten-Generaal, dat zij, na rijp overleg, zich over eenige hoofdpunten van staatsbestuur niet met elkander konnen verstaan; en dan staat een « volksvertegenwoordiger" op om de minister uit te noodigen: het *nog eens* met elkander te bepraten! Waarlijk, het wordt al te dwaas; de loppigste Nederlander zou hier het geduld kunnen verliezen, en de familie *Verwey-Mejan* laadt eene zware verantwoordelijkheid op zich, wanneer zij ten dezen verzuimt professor *Schröder van der Kolk* te raadplegen! — Ook *Gerrit Kniphorst* leverde zich weder, even als in den behoudendsten tijd, aan zijne fantasiën, en ware de verstandige man der Kamer, de heer *Geers*, niet tusschen beide gekomen, wie weet hoe ver de divagatiën zich zouden hebben uitgestrekt. Gelukkig Nederland dat zóó vertegenwoordigd zij! — En dan vindt men nog lieden, ijlhoofdig genoeg om de bevoegdheid en geschiktheid van zoodanige grondwetgevende staatshervormers te betwijfelen!

— In de zitting van heden is ingekomen eene koninklijke boodschap, ten geleide van een ontwerp van wet, strekkende tot het in dienst houden van de miliciens der ligting van 1843. — Verzending naar de afdeelingen. — Onderscheidene verzoekschriften en eenige boekwerken zijn ingenomen.

De commissie van rapporteurs heeft hare algemeene verslagen in gereedheid, betrekkelijk de wets-ontwerpen; 1°. wegens de haringvisscherij; 2°. wegens de te verleenen dispensatie aan de firma *Nyman* en *van Marle* te Zutphen. De beraadslagingen over beide ontwerpen worden bepaald op morgen ten 11 ure.

De commissie voor de petitien brengt bij monde van de heeren *Nap*, *van Beeck Vollenhoven* en *Smit*, onderscheidene rapporten uit, op in hare handen gestelde verzoekschriften, welke meest alle betrekking hebben tot de aanhangige grondwets herziening en nog eenige andere onderwerpen van wetgeving. De commissie belast geweest met het onderzoek van de mededeeling des tijdelijken ministers van binnenlandsche zaken nopens de vraag of ongezegelde adressen van provinciale of gedeputeerde staten, naar aanleiding van art. 104 reglement van orde, moeten ter zijde gelegd worden, is van oordeel dat art. 104 in verband met de wet op het zegel, geene aanleiding tot die uitsluiting geeft, en stelt mitsdien voor, dergelijke adressen in het vervolg niet meer ter zijde te leggen. Dienovereenkomstig wordt besloten. Daarna is de vergadering gescheiden.

's GRAVENHAGE, den 15. Mei. De heer mr. *J. M. de Kempenaer* is benoemd tot tijdelijk minister van binnenlandsche zaken, in plaats van mr. *L. C. Luzac*, die de portefeuille van de hervormde eeredienst blijft waarnemen.

— De *Staats-Courant* meldt het volgende:

Bij besluit van den 13. Mei heeft de koning aangenomen het verzoek om eervol ontslag, aan Zijne Majesteit gedaan door den minister van staat graaf *G. Schimmelpenninck*, als tijdelijk voorzitter van den raad der ministers en minister van buitenlandsche zaken en van finantien, alsmede door den generaal-majoor *C. Nepveu*, als tijdelijk minister van oorlog onder bepaling, dat zij inmiddels de betrekking van tijdelijk minister van buitenlandsche zaken en van finantien en van oorlog, respectivelijk zullen blijven waarnemen, tot in hunne vervanging zal zijn voorzien.

ARNHEM, den 13. Mei. Het ministerie zal eene belangrijke verandering ondergaan. De heeren *Schimmelpenninck* en *Nepveu* zullen aftreden, en een voltalliger ministerie worden zaamgesteld. De heer *Luzac* zal in het ministerie blijven, maar door den heer *de Kempenaer* aan Binnenlandsche Zaken worden vervangen.

Met zekerheid kan op dit oogenblik niet meer worden gezegd. Wel wordt gesproken, dat de heer *Lightenveldt* met behoud van de R. C. eeredienst, aan het departement van Justitie den heer *Donker Curtius* zal vervangen, die zich provisioneel met Finantiën zou belasten.

Ook ten aanzien van het departement van Oorlog schijnt eene belangrijke verandering op til.

Men is zeer gespannen op de zitting der Tweede Kamer van morgen.

Het oponthoud van den heer *Riemsdyk* bij den Koning, staat dus niet met de ministeriële verandering in verband.

SNEEK, den 12. Mei. In de laatstverloopene week zeilde er een vaartuig langs het vaarwater de Wijmers, waarop de manschap zich, tot tijdverdrijf, onledig hield met zoogenaamde kunstjes, waarbij men doorgaans ten doel heeft, zijne behendigheid, buigzaamheid, ligchaams-kracht of iets dergelijks ten toon te spreiden. Een hunner liet zich de handen stevig vastbinden, en nam aan, om door de opening, die door de zaamgebondene handen of armen gevormd wordt, zijne beide voeten te steken. Hij deed dezen tour, maar verloor in deze beklemde houding het evenwigt en viel over boord, met het ongelukkig gevolg, dat hij oogenblikkelijk zonk en vervolgens levenloos werd opgevischt.

VLISSINGEN, den 16. Mei. De dag van gisteren was bestemd tot het plaatsen van het eerste hardsteen-blok in de groote Zeedoksluis alhier, zijnde het middelpunt-stuk van den buiten drempel.

Bijzondere omstandigheden hielden Z. K. H. *Prins Hendrik der Nederlanden* terug, om de eerste metselspecie enz. te spreiden tot het bed, waarin het colossale en fraaije steenblok, van omtrent 7 lasten of 14000 N. P. gewigt, moest gelegd worden; ook Z. E. den Minister van Marine en Kolonien ad intrim, de Vice-Admiraal *J. C. Ryk* had gewigtige verhindering om zulks te doen.

Z. E. de Vice-Admiraal *E. Lucas*, Directeur en Kommandant der Marine alhier, aanvaardde de taak, om die handeling plegtig te verrigten; en daartoe begaf Z. E. zich ten 3 ure met eenige autoriteiten, onder welke de Burgemeester dezer stad, de Kolonel waarnemend provinciale kommandant *Meyl*, de Hoofd-Ingenieur van 's rijks waterstaat in Zeeland, *A. Caland*, naar het werk der Doksluis, van hetwelk op onderscheidene punten vlaggen wapperden, werd aan den ingang der werf opgewacht door den Equipagemeester, en bij het werk door den Hoofd-Ingenieur der Marine *A. E. Tromp*, en door de verdere heeren, welke tot de uitvoering in onmiddelijke betrekking staan. De heeren ambtenaren, de geemploijeerden en werklieden der marine, alsmede de arbeiders van den aannemer hadden reeds vroeger de voor ieder bepaalde plaatsen in de sluisput ingenomen; eene ontelbare menigte verbeidde op het omgevend terrein den aanvang der plegtigheid en in het geheel leverde een schoon gezigt op.

Terwijl een piket mariniers aan den Vice-Admiraal de aan zijnen rang verschuldigde militaire eerbewijzingen betoonde, werd de stoet naar de Directie-keet geleid, en aldaar de perkamente gedenkrol, voorgelezen, en met de handteekening der aanwezigen voorzien, welke tot gedachtenis aan dezen stond, met een exemplaar van ieder der rijks munten, in eene looden bus besloten, onder het puntstuk moest worden gelegd.

De stoet daalde tot in den sluisput, en werd aldaar door de verzamelde menigte met gejuich begroet.

De Hoofd-Ingenieur *Tromp* rigtte eene toespraak tot Z. E., toepasselijk op het plegtige oogenblik, hetwelk door den Admiraal werd beantwoord, en legde Z. E. de gedenkrol en munten in de bus, welke digt gemaakt zijnde, door Z. E. in de bestemde ruimte onder de punt van het drempelstuk werd geplaatst, en spreidde Z. E. de eerste specie, hetwelk door al de onderteekenaren der gedenkrol mede geschiedde, waarop de werklieden toetraden om het bed verder te spreiden, en het blok te strijken, hetwelk naauwelijks was geschied, of een driewerf hoezee! klonk door de lucht, en werd onder gewuif herhaald door duizendtallen der bezoekers.

De Hoofd Ingenieur bedankte den Admiraal voor de bewezene eer, belangstelling en gedane betuigingen van tevredenheid, en Z. E. rigtte van uit den sluisput een krachtig woord tot de menigte boven, rond en in denzelven geplaatst, over het belang van dit werk zoo voor de stad als voor de marine, en wees er op als eene nieuwe proef van de liefde en zorg van onzen geeerbiedigden Koning. Een driewerf herhaald « Leve de Koning!" was de juichtoon, die met geestdrift werd aangeheven, en langs de wanden der sluis tot aan de einden der zamengevloeide schare.

De stoet verliet daarop den sluisput; in de directie-keet werden aan dezelven eenige verversching aangeboden, toasten op het welzijn van Z. M. den Koning, van Z. K. H. *Prins Hendrik der Nederlanden*, van den Minister van Marine, van den Vice-Adm. *Lucas*, enz. ingesteld, de eerste werd door een koninklijk salut bezegeld.

De werklieden der marine en van den aannemer werden intusschen op bier onthaald.

Ten 5 ure verliet de Admiraal met gezelschap het werk, en zoo eindigde eene plegtigheid, die geheel in overeenstemming was met de Oud Nederlandsche gebruiken, en in allen deele den stempel droeg van de grootte en het gewigt, der onderneming, welke men mag verwachten, dat de gunstigste en meest gewenschte uitkomsten zal opleveren, en van welke nog volgende geslachten vruchten zullen kunnen plukken.

De inhoud der gedenkrol zullen wegens plaatsgebrek in een volgend nummer mededeelen.

INGEZONDEN STUKKEN.

Israëlitische aangelegenheden.

Gelijk het mormeldier, dat telkens, na een bepaalden tijd, uit zijnen slaap ontwaakt en teekenen van leven geeft; zien wij ook dezer dagen de hoogloffelijke hoofd-commissie tot de zaken der Israëliten in Nederland, na een langdurigen sluimer, zuchten loozen, adem halen en teekenen van leven en aanzijn geven!

Ja, de hoofd-commissie tot de zaken der Israëliten leeft werkelijk, en zij heeft van haren levendigen toestand blijk en teeken opgeleverd; wij verkondigen het iedereen, opdat ieder, die lust heeft, zich met die mare verblijde en er zich geluk mede wensche.

Blijk en teeken harer opstanding zijn twee, door 's lands pers gedrukte en door de post vrachtvrij verzondene circulairen aan alle Israëlitische kerk- en armbesturen in Nederland!

In de eerste circulaire wordt, bij herhaling, het Israëlitische krankzinnigen gesticht te Amsterdam, met kracht en nadruk, aanbevolen. Het doel van dezen brief mag loffelijk zijn, en de gronden van aanbeveling *de facto* waar en onomstootelijk. Ook de redenering der hoofd-commissie is *casu quo* menschkundig; wij zeggen *casu quo* dewijl wij, *in een algemeenen zin*, er zeer veel op af te dingen zouden hebben.

In een algemeenen zin zouden wij die redenering onedel, schadelijk vinden; wij zouden vermeenen dat zij blijkbare kenteekenen van achteruitgang droeg, dat zij de reeds zoo veelvuldig bestaande aanleidingen tot maatschappelijke verwijdering en afzondering bevorderde en dat zij derhalve niet behoorde gevloeid te zijn uit de pen van mannen, die tot zeker hoog standpunt wisten op te klimmen, en zich van daar, zoo gaarne, als de hoofden van hun kerkgenootschap willen onderscheiden.

Zulke mannen behoorden geene banden van den ouden slender te dragen, maar zaken en omstandigheden met den blik der staatkunde doordringen en den moed bezitten van te verbeteren in stede van hetgeen er ten nadeele bestaat holde te brengen en te bestendigen.

Het pauperismus heeft heden ten dage honderd algemeene oorzaken; het joodsche pauperismus bezit zijne vele bijzondere eigendommelijkheden. Ieder regent die dezelve oplost, ontzenuwt en in vergetelheid brengt, oefent een werk der liefde uit, dat den mensch heilzaam, der maatschappij nuttig en den God van Israël zeker welbehagelijk is. Den oningewijden kan onwetendheid niet tot oneer strekken; maar de ingewijde die onder den schijn der onkunde *handelt*, achten wij als misdadig! De andere circulaire betreft de orde en de statelijkheid der Israëlitische begrafenissen.

De hoofd-commissie zegt, dat eenige Israëlitische kerkbesturen zich, wegens dat gewigtig belang, tot haar hebben gewend; *inderdaad zeer onnoozel van die kerkbesturen*, die dan toch behoorden te weten, dat het regelen van al hetgeen, binnen hunne gemeenten, met de ter aarde bestellingen in betrekking staat, bij de onderscheidene kerkreglementen, speciaal, en met inachtneming der policie en andere wetten, aan hun beleid en toezigt is onderworpen, en dat, bij dien stand van zaken, hoogenaamde geene van boven komende magtspreuken te pas komen; *inderdaad zeer speculatief van de hoofd-commissie*, die de adresserende kerkbesturen niet naar de reglementen verwees, maar daarentegen het punt in kwestie tot het onderwerp van behandeling ter algemeene vergadering creëerde, als of door geene andere bezigheden voorhanden waren, dan dezulken, waarin bereids door wetten en reglementen waren voorzien.

Nu noodigt de commissie den kerkbesturen uit ampliatien en alteratien op de reglementen bij het ministerie van eeredienst in te zenden, ten einde tot het daarstellen van bepalingen tot het ordelijk en statelijk begraven te geraken. De hoofd commissie belooft bij voorraad de voordragten der kerkbesturen te zullen ondersteunen en eene algemeene, ministeriele goedkeuring te provoceren; inderdaad men kan bezwaarlijker gedienstiger zijn dan de hoofd commissie zich hier toont.

Maar wij keuren het ten hoogste af, dat de minister van eeredienst zich in dingen van ondergeschikten en huishoudelijken aard inlate, ten welken opzigte de kerk-reglementen reeds als maatstaf en leiddraad der handelingen liggen. Zijne Excellentie de minister zal zelf inzien, tot dergelijke dingen niet tot zijne cognitie behooren en dat hij evenmin in de kerkelijke huishouding der Israëliten als in die der andere gezindheden een bemoeial mag zijn. Z. E. zal zelf begrijpen dat het hem niet voegt magt aan zich te trekken die eindelijk tot niets dan tot botsing en hierarchale heerschappij kan leiden. Wat mag toch de orde van het begraven der Israëlitische lijken Zijner Excellentie den minister van eeredienst meer dan die der andere onder zijn departement behoorende gezindheden aangaan? Ieder kerkgenootschap blijve binnen de palen der wetten; men geve Cesar wat der Cesars is en overigens wassche ieder zijn eigen linnen! Ministeriele besluiten die de orde en plegtstatigheid der Israëlitische begrafenissen regelen behooren noch tot het gebied der behoefte, noch tot die der wettelijkheid, men zou ze radicaal, belagchelijk kunnen noemen.

Maar begraven zal hier het middel en het opvatten van den draad des initiatiefs, het doel en oogmerk zijn. Kerkbesturen neem u in acht! waakt voor de belangen uwer gemeenten. Er bestaan meer en meer gewigtige belangen dan geldelijke belangen, die vooral niet verwaarloosd of veronachtzaamd mogen worden. Geene *judenschaft* meer over ons. Wanneer de hoofd-commissie veronderstelt in haar gerij te raken en zich aan het visschen te begeven, dan bedriegt zij zich, wij beloven haar voor iedere onwettelijke *verordening* eene *tegenverordening* en zijn dan wel benieuwd hoe lang zij met de schim harer gewaande authoriteit zich zal staande houden.

De armen- en kerkelijke zaken der Israëliten in Nederland zijn op een exceptioneel terrein geplaatst. Wie draagt er de schuld van? Zijn diegeen welke met hooge borsten te voorschijn treden en die dezen stand van zaken of veroorzaakten of lijdelijk aanzien en handhaven het vertrouwen hunner geloofsgenooten waardig? of verdienen zij gegispt, wat zeggen wij *veracht* te worden!

Verdorre de hand die zich zoo heiligschennend aan zulke dierbare belangen vergrijpt!

Kerkbesturen weest op uwe hoede! Wacht u voor de P.; of zullen de tijden wederkomen toen de minister van eeredienst ons de *wet* voorschreef om Israëlitische militairen die zich in 's lands hospitalen lagen, gedurende het paaschfeest, van paaschbrood te voorzien. Toen de eerste ambtenaren van het ministerie van eeredienst valsche kerkelijke verordeningen onderschoof die niets anders dan bedrog en misleiding ten doel hadden en waarover de regterlijke magt in den lande is gestruikeld! Toen het hoofd van het departement van eeredienst de joodsch kerkelijke huishouding tot stokpaard en tijdverdrijf bezigde, het jus in sacra aanrandde en als heelmeester het chirurgisch vonnis velde „*dat hardhoorigheid geene doofheid is.*"

Kerkbesturen weest op uwe hoede! indien gij vroeger uit onwetenheid aannaamt hetgeen men u gekruisband toezond, weiger dan thans hetgeen gij niet aannemen moogt. Wettelijke vrijheid is Goddank in Nederland een voorregt van het algemeen; een roover die haar neemt! maar een lafhartige die haar zich rooven laat.

En gij heeren leden der hoofd-commissie! zorgt dat het Israëlitische seminarium te Amsterdam, dat Gassidesche troetelkind, liever heden dan morgen wordt ontbonden! die nuttelooze inrigting die den staat jaarlijks eene belangrijke geldsom kost is een staatkundig onverstand eene theologische misgeboorte! Hoe meer Talmudische geleerdheid hoe meer maatschappelijk ongeluk! Hervormt het godsdienst onderwijs en zuivert het van zijne schadelijke en theologische bestanddeelen! Laat de gemeenten onverlet in de keuze van goede geleerde en verlichte rabbijnen die, op de hoogte des tijds staan en den tijdgeest begrijpend! Legt u er op toe een geheel nieuwe eeredienst te scheppen, die het eenvoudige en stichtelijke met het minder omslagtige en minder kostbare vereenigt. De rabbijn zij daarbij de hoofdpersoon en de voorzanger worde een ondergeschikte plaats aangewezen. Algemeen gebed, algemeen gezang (geen choorgezang of zingzang) preek en doelmatige Bijbel-voorlezing, moeten de hoofdbestanddeelen dezer eeredienst zijn; tracht wijders onzen leeraren in hetzelfde genot van lands tractement als die der leeraren van andere gezindheden te stellen, en bij de tegenwoordige hooge lasten die de joodsche leken voor kerk en eeredienst torschen, zult gij dan fondsen tot beschikking krijgen, waarmede gij van lieverleden in staat zult zijn de armoede uwer *kerkeleden* te lenigen. Uw armenbestuur zal dan afhankelijk en niet meer aan bedel- en vit-zucht blootgesteld zijn. Het onderhoud van hen die niet tot de ledematen uwer gemeente behooren zij het werk der openbare en niet der kerkelijke weldadigheid. Gij zult door een verbeterd godsdienst-onderwijs en eene meer stichtelijke eeredienst welligt gunstig op het pauperismus werken en hetzelve in quantiteit verminderen en in kwaliteit aanmerkelijke verbeteringen toebrengen. Ziedaar gij leden der hoofd commissie een werkkring waarin gij u ten minste wagen, waarin gij niet slechts een voordeel aanbrengen kunt! De dooden zullen zonder u ordelijk en plegtstatig begraven worden, en het Israëlitische krankzinnigen gesticht blijft zich door eigene woorden aanbevelen! Betoon in dien werkkring uwen goeden wil, uwen ijver, uwe redelijkheid en philantrophische gevoelen, uwe zucht tot beschaving en verlichting, tot bevordering van maatschappelijke verbroedering en menschengeluk, tot godsdienst en moraliteit en dan eerst zult ge op de hoogachting en de dankbaarheid uwer beweldadigde geloofsgenooten mogen aanspraak maken.

MENGELINGEN.

De accijnsen en verschaffing van arbeid.

Het was voor eenige weken een lust om op te merken, hoe menschlievend de fatsoenlijke menschen geworden waren, en welk een innig medelijden met den toestand der mindere klassen de hoogere bezielde. 't Komt er niet op aan te onderzoeken, wat er de grond van was, maar wel, ware het te pas gekomen om er gebruik van te maken.

Terwijl het volk in Frankrijk en Duitschland in 't geheel niet zachtzinnig den baas speelde, en in Engeland grooten lust toonde om het insgelijks te doen, was het Nederlandsche volk, het volk bij uitnemendheid, het voorbeeld voor alle volken, zoo verstandig, zoo veel beter onderwezen, zoo volkomen inziende, dat het goede van den hooge (van den Haag) moet komen, zoo regt bewust, dat het al wachtende er zelve niets voor doen moet, en uit den *verstandigen rekenmeester* nacijferende, hoe veel meer voordeel het had bij zijne rust dan de Parijzenaar, die voor ƒ 1.50 op de wacht trekt.

Ieder begreep dan ook, dat er voor dat voortreffelijke volk wat moest gedaan worden, en ieder had een plan om werk te verschaffen. Het land zou kanalen laten graven, vereenigingen zouden aanslibbingen laten inpolderen en heidevelden laten ontginnen; de rijken werden aangemaand om het geld hunner verschenen coupons niet alleenaal onder zich te houden, maar er wat van te laten verarbeiden; met verdubbelden ijver werden de afschaffings-genootschappen aanbevolen, en het volk aangespoord om spaarkassen op te rigten. Het was een hartverheffend schouwspel, al die menschlievendheid. — Zelfs de ministers, ofschoon zij schijnen te begrijpen dat hunne roeping is niets te doen dan een ander ministerie af te wachten, bleven van dien algemeenen aanval van menschlievendheid en zorg voor de min bedeelde klassen onzer maatschappij niet verschoond, maar werden er in zulk eene mate door aangetast, dat zij met eene belofte voor den dag kwamen van eene vermindering te zullen voorstellen op de accijnsen van geslagt en gemaal.

Eenigen verheugden zich in de aankondiging, maar in den grond van de zaak was het eene reden om zich diep te bedroeven; want het was het eerste bewijs, dat wij het rampzalig tijdvak van halve maatregelen en palliatieven nog niet verlaten hadden. Terwijl de natie behoefte heeft aan een fiksch en afdoend besluit, het besluit om alle accijnsen op te heffen, en de belasting op de gebrande wateren op eene andere wijze te innen, komt men met eene belofte, die het plan verraadt, om het wezen der zaak te laten zoo als het is, maar een beetje zand aan te voeren om de oogen, die men vreesde, vol te gooijen. Wil overigens op die belofte niets volgde, dan stilstand van alle handeling, was het, of men slechts de stemmen van dezen en genen, die bij de belasting op de eerste levensbehoeften zich wel bevinden, hadden willen uitlokken; zoo als het dan ook niet ontbroken heeft aan betoogen, welk eene zachte, onmerkbare, menschlievende en voor de administratie gemakkelijke belasting de thans bestaande is; en hoe onaangenaam het zijn zou voor de gegoeden, wanneer zij daarom meer zouden moeten opbrengen, omdat zij meer gezegend zijn.

Verder hoorde men er niet meer van, en dat was nog het beste. Zoo behield men de hoop, dat het tijdelijk ministerie met zijn program van niets doen, zich alleen zou bezig houden met het bespoedigen van den afloop der voor alles noodzakelijke grondwetsherziening, opdat, na invoering eener nieuwe orde van zaken haar beslag zou gekregen hebben, een definitief ministerie zich ook met eene grondige en algeheele herziening van ons belastingstelsel zou kunnen bezig houden, opdat de accijnsen gansch en al van de lijst der inkomsten verdwijnen mogten, met al de landelijke en gewestelijke en gemeentelijke opcenten, en met haren nasleep van commiezen, ontvangers en verdere ambtenaren, die zoo veel wegnappen eer het aan de schatkist komt, die een plaag zijn der ingezetenen op wier kosten zij leven, en een ergernis voor den nijveren werkman, die het schamel stuk brood in het zweet zijns aanschijns verdient.

Zoo der geruchten omtrent de tegenwoordige bijeenkomst der Tweede Kamer bewaarheid worden, dan zouden de ontwerpen ter herziening der grondwet nog niet zoo ver gevorderd zijn, dat zij konden aangeboden worden. Dat zou dus weder eene grievende teleurstelling zijn. Daarentegen zou het ministerie voornemens wezen de belofte omtrent de vermindering en wijziging der accijnsen op geslagt en gemaal te vervullen. Misschien komt er een ontwerp bij om van staatswege werk te verschaffen, waarbij sommigen zelfs tegen eene vermeerdering der staatsschuld niet zouden opzien. Het een met het ander palliatieven, halve maatregelen, zonder stelsel en zonder doel te treffen.

Meent gij het in waarheid wel met de armoede, wilt gij waarlijk menschlievend zijn, is het u ernst om den behoeftige aan arbeid te helpen en algemeene welvaart te bevorderen, schaf dan alle accijnsen af. Gij zult zien, hoe onze fabriekerijen zullen toenemen, en, terwijl bij het reinigen van stof en zweet minder bleeke en minder vermagerde trekken bij den arbeidsman zullen te voorschijn komen, bij haar grooter debiet, aan meerdere handen zullen werk geven. Gij zult eens zien, welk eene vlugt de zoutraffinaderijen zullen nemen, want de afzet van haar fabriekaat zou zich niet eens meer tot ons rijk alleen bepalen, nu naburige landen zoo veel van de noodzakelijkheid om de verkrijging van dit, ook voor den armste onontbeerlijke, artikel gemakkelijk te maken, doordrongen zijn, dat zij tegelijk met de afschaffing der hatelijke accijns ook den invoer er van bevorderen willen.

Maar vooral, wilt gij eensklaps aan duizenden werk verschaffen zonder iets te wagen, zonder leening, zonder guarantie, vernietig dan de belasting op den turf, die zoo drukkend is voor de nijverheid en zoo smartelijk voor de armoede, wier opheffing aan de eerste zoo veel vertier, aan de laatste zoo veel verzachting zou aanbrengen. Talrijke huisgezinnen, die honger lijden, wonen in de hooge veenen, en hoe velen konden er nog meer wonen, indien zij ongehinderd konden turf maken. Brand hadden zij dan van zelven, aardappelen konden zij verbouwen op het afgeveende land, de mest hiertoe benoodigd is zoo luttel, dat zij er van elders geen toe zouden behoeven; eene hut houwen zij zich van dennetakken en plaggen, eenige stuivers 's weeks voor hunne overige behoeften maken zij van hun gegraven turf, dien zij aan de bewoners van het platte land, die geen beteren bekostigen kunnen en thans alleen heideschollen branden, zouden verkoopen. Thans overstroomen zij het platte land en maken er het wonen door hunne bedelarij bijna ondragelijk, dan konden zij leven en zouden zij op hunne wijze landontginners zijn.

Ziedaar voor den staat de ware verschaffing van arbeid.

(Bat.)

ADVERTENTIEN.

ZEETIJDINGEN.

VLISSINGEN, den 16 Mei. Sedert den 15 dezer is alhier niets gepasseerd.

Stads-Poorten.

Opening des morgens ten 3 1/2 ure.
Sluiting des avonds „ 9 „

Finale sluiting. De Waterpoorten ten 9 ure en de Rammekens- en Duinpoort ten 10 ure.

TE VLISSINGEN, BIJ A. VAN DE VAN BUUREN.